

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΈΡΕΥΝΑΣ &
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
Διεύθυνση Εποπτείας Ερευνητικών &
Τεχνολογικών Φορέων
Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού
Εποπτευόμενων Φορέων

Αθήνα, 21-11-2019

Αριθ. Πρωτ. : 120393 - 21-11-2019

Ταχ. Δ/ση	: Λ. Μεσογείων 14 - 18	ΠΡΟΣ :	Υπουργείο Ανάπτυξης και
Ταχ. Κώδικας	: 11527 - ΑΘΗΝΑ		Επενδύσεων/ Αυτοτελές Τμήμα
Πληροφορίες	: Ε. Γούσια		Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τηλέφωνο	: 213 1300161		
Email	: egou@gsrt.gr		

ΘΕΜΑ: « Ερώτηση με αρ. 461/02.09.2019»

Σε απάντηση της προαναφερόμενης ερώτησης που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων, με θέμα «Επιδείνωση των προβλημάτων από τη μεγάλη αύξηση του πληθυσμού των λαγοκέφαλων» και όσον αφορά στις αρμοδιότητές μας, σας ενημερώνουμε ότι η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, στο πλαίσιο της χρηματοδότησης από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά & Επενδυτικά Ταμεία έχει εκπονήσει την **«Εθνική Στρατηγική Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση»**, με στόχο την εστίαση προσπάθειας και πόρων στα ισχυρά σημεία και ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της χώρας. Η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται μέσω της **«Επιχειρηματικής Ανακάλυψης»** που στοχεύει στην εξεύρεση νέων επιχειρηματικών ευκαιριών για την αξιοποίηση της γνώσης και την ενσωμάτωσή της σε αλυσίδες αξίας. Επιτυγχάνεται μέσω μίας δομημένης διαβούλευσης με όλους τους παράγοντες που συγκροτούν το οικοσύστημα καινοτομίας σε εθνικό επίπεδο, όπως Επιχειρήσεις, Ερευνητικά Κέντρα, ΑΕΙ-ΤΕΙ, Φορείς Χρηματοδότησης, Εθνικές / Περιφερειακές Αρχές κ.α.

Στο πλαίσιο της παραπάνω διαβούλευσης αναδείχθηκε πρόσφατα η ανάγκη συμπερίληψης στις ερευνητικές προτεραιότητες του τομέα της **Αγροδιατροφής** (ο οποίος περιλαμβάνει την Αλιεία και την Υδατοκαλλιέργεια), ειδικού πεδίου με τίτλο: **«Είδη Εισβολής (*invasive species*). Ένας πιθανός νέος θαλάσσιος πόρος. Τρόποι αξιοποίησης»**. Η προτεραιότητα αυτή ενσωματώθηκε στον Β΄ Κύκλο προκήρυξης της εμβληματικής δράσης **«Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ»** που υλοποιεί η ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ. Σχετική με την εμπορική εκμετάλλευση του λαγοκέφαλου ερευνητική πρόταση έχει ήδη υποβληθεί στην εν λόγω προκήρυξη, όμως η διαδικασία αξιολόγησης των προτάσεων από Επιτροπές Εμπειρογνομημόνων δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί.

Επισυνάπτουμε αντίγραφο του με αρ. 20011/9231/10.09.2019 εγγράφου του Διευθυντή του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ), εποπτευόμενου από την Υπηρεσία

μας ερευνητικού φορέα και αρμοδίου για το θέμα της σχετικής ερώτησης, με το οποίο παρέχονται τα ζητούμενα στοιχεία.

Συνημμένα: 1 έγγραφο ΕΛΚΕΘΕ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης Οργάνωσης,
Διοικητικής & Τεχνικής Υποστήριξης

Κ.Α.Α.
ΜΠΙΛΗ ΕΥΣΤΑΘΙΑ

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ Δ/ΝΣΗΣ

Ε. ΣΟΦΟΥΛΗ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γενική Γραμματεία Έρευνας & Τεχνολογίας (Γραμμ.)
2. Γενικός Γραμματέας Έρευνας & Τεχνολογίας (Γραμμ.)
3. Υφυπουργός Έρευνας & Τεχνολογίας (Γραμμ.)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

46,7 ΧΛΜ ΛΕΩΦ. ΑΘΗΝΩΝ ΣΟΥΝΙΟΥ
Τ.Θ. 712, Τ.Κ. 19013 ΑΝΑΒΥΣΣΟΣ

Ανάβυσσος : 10/09/2019

Αρ. Πρωτ.: 20011/9231

Πληροφορίες: Ζενέτου Αργυρώ

Τηλέφωνο: 2291076509

Fax:

Email:

Προς: Υπουργείο Ανάπτυξης και
Επενδύσεων - Γενική
Γραμματεία Έρευνας και
Τεχνολογίας

Διεύθυνση Εποπτείας Ερευνητικών
και Τεχνολογικών Φορέων,
Τμήμα Γ' Ανθρώπινου Δυναμικού
Εποπτευόμενων φορέων,
Μεσογείων 14-18, 11527, Αθήνα
Τηλ: 2131300161

Υπόψιν κας Γούσια Ευαγγελίας
egou@gsrt.gr

Θέμα: Κοινοβουλευτικός έλεγχος

Σχετ: (α) Έγγραφο σας με αρ. πρωτ. 89843/10.09.019

Σε απάντηση του ανωτέρω σχετικού εγγράφου (α σχετικό) και της σχετικής ερώτησης των
αξιότιμων Βουλευτών της Βουλής των Ελλήνων σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

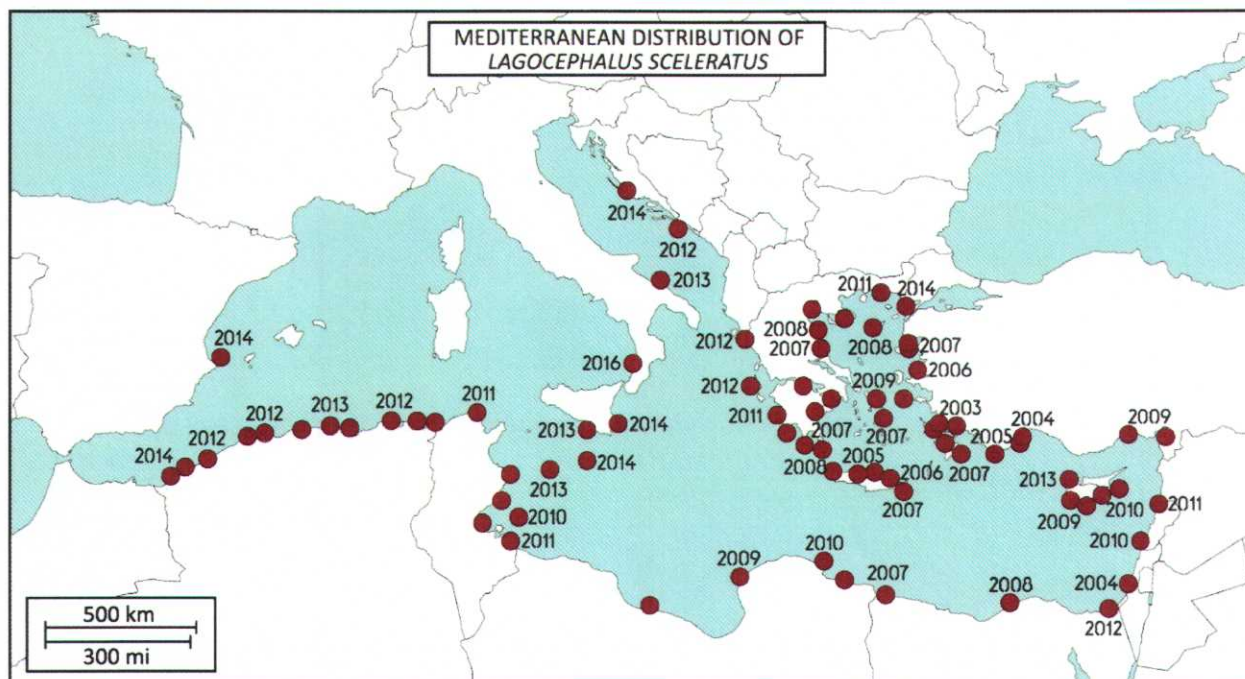
Παρόλο που καμία ερώτηση δεν αφορά το ΕΛΚΕΘΕ, σας παραθέτουμε μια σειρά από
χρήσιμες σχετικές πληροφορίες.

Λαγοκεφαλος: Lagocephalus sceleratus

Σύμφωνα με τη Μελέτη Εκτίμησης Επικινδυνότητας που εκπονήθηκε το 2018 με
συμμετοχή επιστημόνων του ΕΛΚΕΘΕ, στο πλαίσιο ερευνητικού προγράμματος

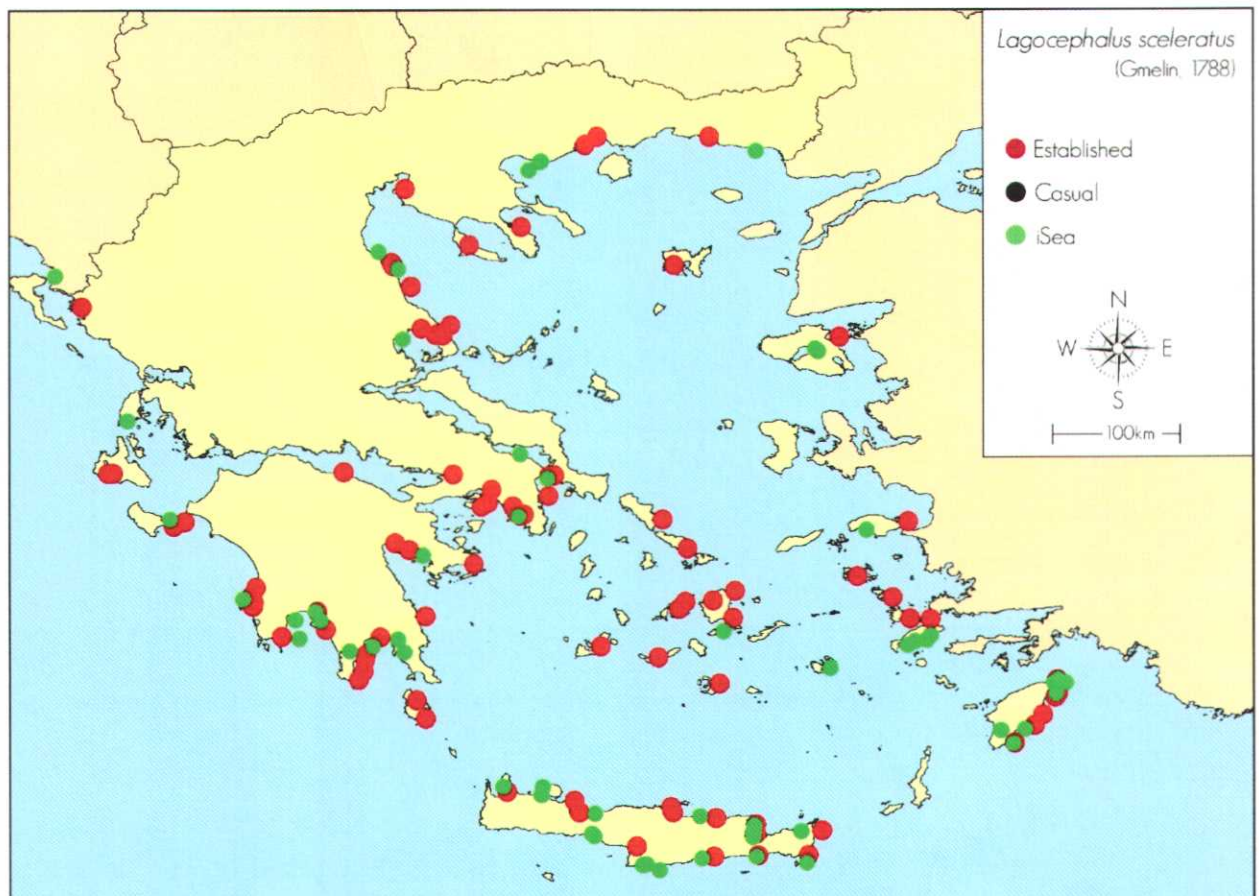
χρηματοδοτούμενου από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προκειμένου να ενταχθεί στον Ενωσιακό κατάλογο όπως ορίζεται από τον κανονισμό ΕΕ αριθ. 1143/2014 σας ενημερώνουμε ότι:

Το είδος παρουσιάζει εξάπλωση σχεδόν σε όλη τη Μεσόγειο (Βλ χάρτη κατανομής 1), ενώ έχει εγκαταστήσει μεγάλους πληθυσμούς στην ανατολική Μεσόγειο.

Χάρτης 1. Εξάπλωση του λαγοκέφαλου στη Μεσόγειο

Στην Ελλάδα την κατανομή/εξάπλωση του είδους, την παρακολουθεί το ΕΛΚΕΘΕ μέσω επιστημονικών καταγραφών σε συνεργασία με τις ΜΚΟ που συλλέγουν καταγραφές λαγοκέφαλου από πολίτες-επιστήμονες όπως οι ΜΚΟ iSea και Αρχιπέλαγος. Σύμφωνα με δημοσιευμένες /αναφερθείσες καταγραφές μέχρι τα τέλη του 2018 η βόρεια εξάπλωση του είδους στις Ελληνικές θάλασσες φθάνει μέχρι τις βόρειες ακτές της Κέρκυρας και το βόρειο Αιγαίο & το Θρακικό. Ιδιαίτερα μεγάλοι πληθυσμοί έχουν αναφερθεί στα νότια Δωδεκάνησα και την Κρήτη ενώ υπάρχουν αυξητικές τάσεις και στη νότια Πελοπόννησο και τις Κυκλάδες (Βλέπε χάρτη 2). Στην περιοχή της Κρήτης, όπου και η εμφάνισή του είναι ιδιαίτερα αισθητή, διερευνώνται επίσης η σχετική αφθονία του, οι επιπτώσεις στην αλιεία, καθώς και η τοξικότητά του.

Χάρτης 2. Εξάπλωση του λαγοκέφαλου στις Ελληνικές Θάλασσες. Με κόκκινο περιοχές όπου υπάρχουν ήδη εγκατεστημένοι πληθυσμοί του είδους, ενώ με πράσινο καταγραφές του είδους από την MKO iSea

1. Η Ελλάδα έχει υποχρέωση παρακολούθησης και λήψης διαχειριστικών μέτρων εφόσον το είδος ενταχθεί στον κατάλογο εισβολικών ειδών Ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος.
2. Το είδος είναι απολύτως ακατάλληλο για βρώση και ως εκ τούτου η εξαλίευσή του για κατανάλωση όχι μόνο δεν είναι δυνατή, αλλά απαγορεύεται και από τη σχετική Ευρωπαϊκή Νομοθεσία (854/2004/EC). Σχετικά με την εξαγωγή νευροτοξίνης για φαρμακευτική χρήση, το θέμα έχει διερευνηθεί από γειτονική χώρα και βρέθηκε οικονομικά ασύμφορο. Η συνθετική παραγωγή του νευροτοξίνης, είτε χημειοσυνθετικά είτε μέσω μικροβιακής σύνθεσης, θεωρείται ότι παρέχει μια πιο σταθερή, αξιόπιστη και προσοδοφόρα μέθοδο από την εξαγωγή της από το λαγοκέφαλο (Yu, 2007, Lago et al., 2015). Κάθε μέτρο διαχείρισης που περιλαμβάνει τη δημιουργία μιας νέας αγοράς θα πρέπει να εφαρμόζεται με προσοχή, δεδομένου ότι θα εισαγάγει αντικρουόμενους στόχους διαχείρισης (δηλαδή πίεση κατά της «υπερεκμετάλλευσης» του είδους, έτσι ώστε η νέα αλιεία να είναι βιώσιμη σε σχέση με τη μέγιστη δυνατή απομάκρυνση για την ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων της).
3. Προκειμένου να ελέγξει τους πληθυσμούς του είδους, η κυπριακή κυβέρνηση αγοράζει από το 2012 δείγματα από ψαράδες για € 3 / kg (συνολικό κόστος 600 χιλ. Ευρώ σε πέντε χρόνια: 2012-2016) μέσω ενός διαχειριστικού σχεδίου. Το ποσό καθορίστηκε κατ' εκτίμηση, αλλά φαίνεται να ικανοποιεί τους αλιείς. Τα παραδιδόμενα ψάρια επεξεργάζονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ (καίγονται σε φούρνο).

Περισσότεροι από 150 τόνοι αλιεύθηκαν και παραδόθηκαν μέχρι στιγμής, χωρίς εμφανή πτωτική τάση. (Ν. Μιχαηλίδης, Τμήμα Αλιείας, Κύπρος, επικοινωνία).

4. Ο έλεγχος του πληθυσμού θα απαιτούσε μελέτη και αποτύπωση των ουσιαστικών ενδιαιτημάτων του είδους χωρικά και χρονικά, και τη δημιουργία και χρήση στοχευμένων επιλεκτικών εργαλείων και δράσεων, για την μείωση των πληθυσμών και τον περιορισμό των επιπτώσεων τους στην αλιεία και το περιβάλλον. Το παράδειγμα της Κύπρου έδειξε ότι η εντατική στοχευμένη αλιεία με σύστημα ανταμοιβής δεν ήταν επιτυχής στην καταστολή των πληθυσμών, ωστόσο ένα τέτοιο μέτρο μπορεί να παράσχει οικονομική αποζημίωση στους αλιείς. Λαμβάνοντας υπ' όψη το μικρό μέγεθος της αλιείας της Κύπρου, πολλαπλάσια ποσά θα ήταν αναγκαία για παρόμοιο μέτρο στην Ελληνική Αλιεία, συμπεριλαμβανομένων των υποδομών για τη συλλογή και καύση της αλιευόμενης βιομάζας.
5. Μεταξύ των διαχειριστικών μέτρων που προτάθηκαν στη μελέτη εκτίμησης επικινδυνότητας, είναι η συλλογή ποσοτικών στοιχείων για τους πληθυσμούς του είδους και ανάπτυξη επιλεκτικών εργαλείων για την μαζική σύλληψή του στα σημαντικά ενδιαιτήματά του. Ως εναλλακτική λύση στις απομάκρυνσης με αλιευτικά εργαλεία, η παγίδευση με φερομόνες μπορεί να θεωρηθεί μια πολύ ελπιδοφόρα προσέγγιση, η οποία είναι πιο εξιδεικευμένη και λιγότερο επιβλαβής για το περιβάλλον σε σύγκριση με λιγότερο επιλεκτικές και πιο επεμβατικές μεθόδους αφαίρεσης.
6. Η μελέτη επικινδυνότητας με εξαίρεση τις γνωστές κοινωνικό-οικονομικές επιπτώσεις κατέδειξε την έλλειψη στοιχείων σχετικά με τις επιπτώσεις του είδους στο οικοσύστημα. Ενώ υπάρχουν μελέτες της διατροφής του είδους στις περιοχές μεγάλης εξάπλωσής του (π.χ. Κρήτη, Ρόδος), δεν έχουν γίνει μελέτες των επιπτώσεων της αύξησης των πληθυσμών του λαγοκέφαλου, είτε σε άλλα είδη που τρώει ή ανταγωνίζεται και γενικότερα στο θαλάσσιο περιβάλλον.

Τέλος επιπτώσεις από την μεγάλη αύξηση των πληθυσμών του λαγοκέφαλου μπορεί να υπάρξουν και σε άλλους τομείς, όπως η γενική υγεία και ο τουρισμός, καθώς έχουν ήδη καταγραφεί περιστατικά βρώσης του λαγοκέφαλου από αλιείς, βρώση νεκρών λαγοκέφαλων από κατοικίδια ή αδέσποτα ζώα, ή επιθέσεις σε λουόμενους.

7. Έχει ήδη πραγματοποιηθεί γενική ενημέρωση του πληθυσμού και των τουριστών για τους πιθανούς κινδύνους από την κατανάλωση ή την κακή διαχείριση ατόμων λαγοκέφαλου, η οποία όμως επιβάλλεται να εντατικοποιηθεί και να πραγματοποιείται/επικοινωνείται ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε περαιτέρω διευκρίνιση.

Ο Πρόεδρος Δ.Σ. και Διευθυντής ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.

Καθηγητής Σπυρίδων Α. Μαυράκος